

CAP

VERMELL

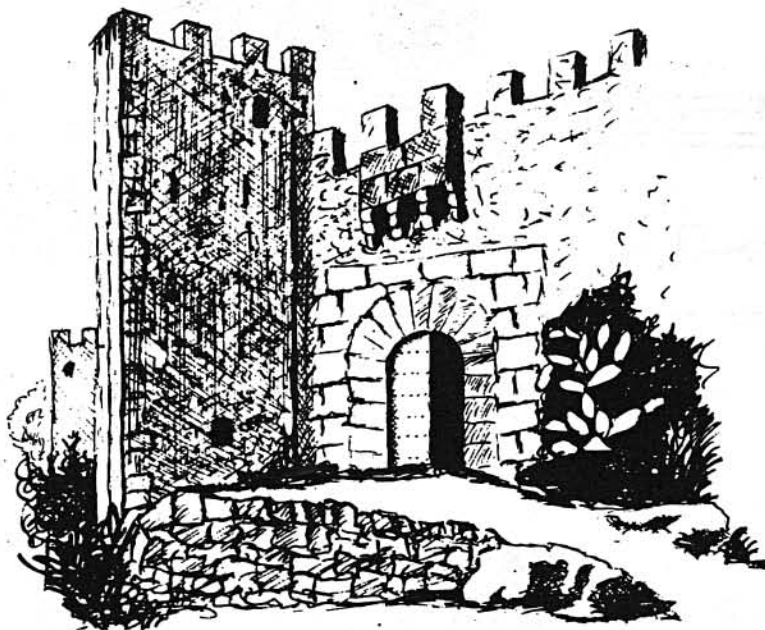
Nº 67

Capdepera-Cala Rajada

Juliol 1986

portalet

JA' HEM VOTAT

Ja hem votat. Ja han passat les eleccions. Ja hem complit.

Després, ja se sap: tothom ha guanyat i tots feliços i contents; o contents i fotuts que, a vegades, vol dir lo mateix.

Malgrat la participació hagi estat més alta del que s'esperava pel poc ambient que hi havia hagut abans, sembla com si aqueixes eleccions ens caiguin un poc enfora... Tanmateix les Corts són a Madrid. I què voleu?

Emperò tan prest s'han sabut els resultats, els polítics han començat a analitzar ben a fons per on s'han perdut els vots, o per on s'han guanyat, o per què no s'han tret els resultats esperats, etc. i tot seguit comencen a treure conclusions de cara a les municipals que ja s'acosten.

Precisament, és a partir del propi municipi, on la gent té l'oportunitat d'aprendre a participar activament en la tasca de "fer poble" entre tots; perquè si no n'aprenem amb les coses que sentim més nostres, perquè són més a prop, difícilment n'aprendrem amb les que ens cauen més enfora.

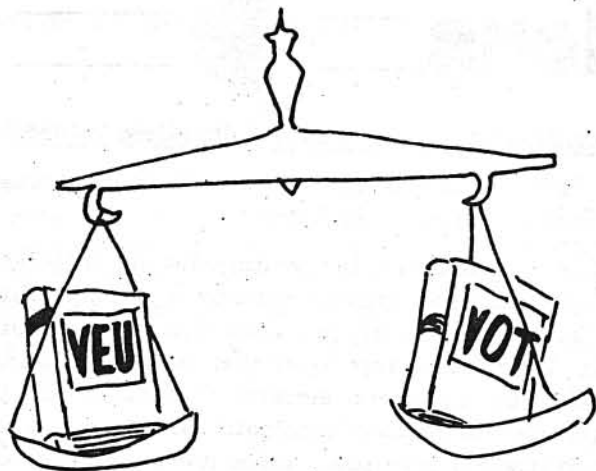
Mai no arribarem a aconseguir plenament la democràcia si la participació ciutadana es redueix, senzillament, a omplir una papereta (si es que un altre no l'ha omplerta abans per nosaltres) i tirar-la a dins les urnes una vegada cada parell d'anys, i punt.

No basta anar a votar, és necessari ésser part activa dins el poble que ens a tocat viure.

Cal potenciar i estimular la participació ciutadana, cada vegada més, des dels ajuntaments, que són els centres de poder més a prop del poble i, per tant, el més indicats per acostar-se a ell.

Ben prest, començem a sentir promeses, residència, o residències... centres d'educació per adults, tallers... algunes, potser, seran només això, promeses, altres seran veritats. Es demanaran col.laboracions, informes... Tot això està molt bé, hi ha que programar les coses, i si es demana l'opinió a la gent, molt millor encara. El que no es pot fer és demanar opinions a la gent quan les decisions ja estan preses des de dalt. Perquè després ve el desencís, i cal no perdre mai l'esperança i mantenir les il.lusions de fer feina, sinó tot esdevé pura rutina.

Ja hem votat. Ja hem complit. Prest tornarem a votar. I haurem complit una vegada més.

Per tercer mes consecutiu seguim insistint en el tema de les places de Capdepera. No nosaltres, sinó els nostres lectors que, a través de les seves manifestacions, pensam que contribueixen a crear una opinió suficientment important com per a ser considerada per l'Ajuntament. Una vegada més, les preguntes:

- ¿CREU NECESSARI DESTINAR UNA DE LES PLACES DE CAPDEPERA A LA FUNCIÓ QUE LI HAURIA D'ESSER PRÒPIA, PEATONITZANT-LA I AJARDINANT-LA?
- ¿QUINA CREU QUE ÉS LA MÉS INDICADA?
- DE CARA A UNA FUTURA GRAN PLAÇA DEL POBLE, ¿QUIN LLOC CREU EL MÉS ADIENT PER A LA SEVA UBACIÓ?

CATALINA MOLL, mestressa de casa

- 1.- Trob que és molt necessari.
- 2.- La Plaça de la Constitució seria la més bona d'arreglar, però pens que queda un poc massa arraconada. La Plaça de l'Orient és el lloc ideal però té més problemes de trànsit.
- 3.- Una plaça gran per al dia de demà, així com està el poble, que no és gens pla, és un problema, però el solar de Ca'n Gabriel, afegint-hi la casa de Ca'n Patilla i la Plaça de la Constitució, seria una plaça ben gran. Crec que l'Ajuntament hauria de mirar de treure el trànsit del poble i sobretot els autocars, ara que està arreglada la carretera pel carrer Roses cap a Cala Mesquida i Cala Rajada. Una vegada arreglat aquest problema podria quedar molt bé, tant aquesta plaça com la de l'Orient.

MARIA ANTÒNIA SUREDA, perruquera

- 1.- Pens que fa molta falta.

2.- La Plaça de l'Orient és la que m'agrada més. Ben mirat, a Cala Rajada han tancat la Plaça dels Mariners, ha quedat molt bé i la gent circula igual.

3.- La illeta que va des de la Plaça des Sitjar fins al Carrer Ciutat, a llarg termini podria quedar molt bé, lo que passa és que afectaria a més famílies, encara que hi hagi moltes cases velles. Però el solar de Ca'n Gabriel i la casa de Ca'n Patilla encara m'agradaria més.

MIQUEL GARAU AGUILÓ, empleat

1.- Sí, només que segons a on, perquè a mi m'han arribat esquitxos de la Plaça de l'Orient i aquesta no es pot tancar de cap manera.

2.- Això s'ha de pensar. A l'Ajuntament s'hi pot fer, o a la de la Constitució. Però a la de l'Orient, de cap manera.

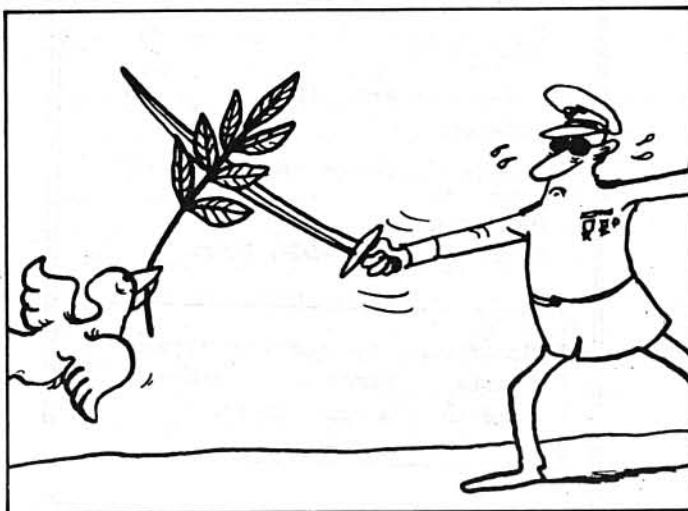
3.- Lo ideal seria juntar la Plaça de la Constitució amb el solar de Ca'n Gabriel. Es poden fer ponts, escales o passadissos per davall, i entre tot hi hauria una plaça immensa. Abans de fer la Banca March s'hagués pogut fer una bona plaça amb tota la illeta fins a la Plaça de l'Orient, però ara...

MIQUEL CASELLAS, fuster

1.- En fan falta un parell de places.

2.- Trob que el lloc ideal és la de l'Orient.

3.- Arribar a un acord amb el solar de Ca'n Gabriel. Ara parlen de fer-hi apartaments, però jo crec que lo millor és fer-hi una plaça. Crec que una altra solució seria comprar la casa de Ca'n Creu, tanmateix no la habita ningú i es podria destinar a aparcaments.

grumallons

Com hem fet sempre després de cada consulta electoral, una vegada més hem volgut polsar l'opinió dels distints partits polítics sobre els resultats de les darreres eleccions legislatives. Aquestes són les preguntes i les respectives respostes.

- 1.- COM VELORES EL RESULTAT DE LES ELECCIONS?
- 2.- QUINA INFLUÈNCIA PODEN TENIR DAMUNT LES FUTURES ELECCIONS AUTONÒMIQUES I LOCALS?

HEM FET AQUEST NÚMERO:

Joan Nebot
 Mari-Germa Melis
 Joana Colom
 Maria Vives
 Pep Terrassa
 Lluçia Sirer
 Ma Antònia Nadal
 Jaume Fuster
 Coloma Mayol
 Manuel López
 Bàrbara Flaquer
 Ani Muñoz

BOLLETÍ DE L'OBRA CULTURAL BALEAR

Capdepera-Cala Rajada

JULIOL 1986

Carrer d'es Port, 43
 Capdepera

Depòsit Legal: P.M. 497/80

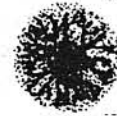
Imprimeix:
 APÓSTOL Y CIVILIZADOR, Petra.

Els articles publicats en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

DEOGRACIAS CASTELLANO CASTILLA (Esquerra Unida)

1.- Considero que es un resultado normal en unas elecciones generales.

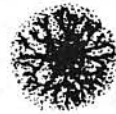
2.- De cara a las municipales no influyen, ya que nosotros siempre subimos a nivel local. En las Autonómicas hay una esperanza de que Izquierda Unida tenga representación en el Parlamento Balear. En Capdepera estamos trabajando con la Izquierda Progresista (ecologistas, nacionalistas y socialistas) para poder tener una representación importante y necesaria para el pueblo.

PERE MELIS GARAU (PRD)

1.- De manera positiva perquè és el que el poble ha volgut, per tant ho acceptam encara que nosaltres pensàvem que aquesta idea nova del Partit Reformista Democràtic hauria estat bona i que hi hauria més gent que ens hagués votat.

2.- De cara a les autonòmiques pens que poden tenir molta influència perquè amb tan poc temps serà difícil propiciar un canvi de vot important. A les eleccions locals supòs que serà diferent perquè en el poble tots ens coneixem i resulta decissiu la llista de persones que presenta cada partit.

JOSEP ALBERTÍ GILI (C.P.)

1.- El resultat ha estat sorprenent. Tenint en compte que l'augment del cense a Capdepera durant els quatre darrers anys és de 500 votants, és realment sorprenent que davant el descontent generalitzat que hi ha vers el PSOE, hi hagi hagut 250 d'aquests 500 votants que ho hagi fet a favor d'ells. No comprenc com ha tengut majoria absoluta.

2.- La influència serà relativa. A les municipals es vota una llista amb unes persones, independentment del partit al que pertanyin.

(passa a la pàgina següent)

(ve de la pàgina anterior)

ANTONI MUNTANER (PSOE)

1.- Positivament. Aquestes eleccions han demostrat que el partit s'ha consolidat en el poder i que la gent ha comprès que quatre anys no basten per posar en marxa la nació després de tants d'anys de govern conservador. És evident que la gent ha optat per una opció progressista no radical.

2.- Davant les autonòmiques, la influència serà molta ja que el PSOE, per primera vegada, ha tengut més vots que A.P. i U.M. Per tant, vist el fracàs d'U.M., el PSOE se consolida com un partit fort que té més que oferir que les altres opcions polítiques. A les municipals també se notarà la influència perquè la manera de fer feina dels homes socialistes és diferent a la dels partits conservadors. Avui votam, a més de a les persones, la ideologia del partit. Un home sempre representarà una opció política donada per la ideologia del partit.

PLAÇA DES SITJAR

ELECCIONS Per tal que els col·leccionistes de "Cap Vermell" puguin consultar, d'aquí a cinquanta anys, com anaren les eleccions legislatives del 86, heus aquí el resultat que es donà en el nostre poble:

CONGRÉS

PSOE	1385
C.P.	687
P.R.D.	243
C.D.S.	236
ESQUERRA UNIDA .	124
P.S.M.	34

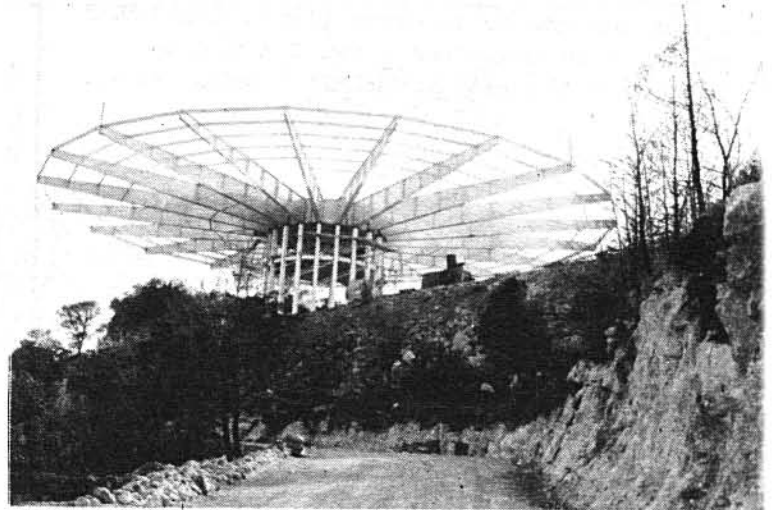
SENAT

Alonso - PSOE	1272
Garcías "	1227
Buades - C.P.	680
Ribas "	663
Coll - P.R.D.	205
Pons "	195
Obrador - C.D.S.	196
Pont "	183
Díez - ESQUERRA UNIDA	108
García "	89
Serra - P.S.M.	52
Pons "	44

Assenyalem, així mateix, que d'un total de 4.361 electors possibles, en votaren 2.802, la qual cosa representa un 64'25%, que no és cap cosa de l'altre món, precisament.

ÒLIBES Una parella d'aquests animals fa fer el niu en el campanar de l'església de Sant Bartomeu i, el que és més interessant, hi varen néixer dos polls que segueixen en bon estat. És més, n'hi dugueren dos més d'un altre niu, i també pareix que suraran. En Xisco Avellà, del G.O.B. els va anellar.

RADIOFAR Tots sabien que devers Sa Cova Negra hi feien cosa. Un radiofar per a la navegació aèria, deien. A la fotografia que publicam podeu veure que es tracta d'una mena d'ovni que hagués aterrat a casa nostra, més gros que una era. Què bonic, no?

OBRES El Servei de Ports i Litoral, depenent de la Conselleria d'Obres Públiques i Urbanisme, ha vengut realitzant una sèrie d'obres per a millorar el pis del moll de Cala Rajada així com per a construir aceres, asfaltar una zona, plantar arbres, etc. Les obres encara no han acabat, en realitat actualment es troben paralitzades. Tot això contribuirà, segurament, a millorar la imatge del moll, però, ¿no podien trobar-se dates millors, al llarg de l'any, que els mesos de juny i juliol, per a realitzar aquestes millores? La imatge que s'ha donat a la gentada que circula pel nostre port, no ha estat la més adequada.

(passa a la pàgina següent)

(vs de la pàgina anterior),

LOCAL Continuem amb el G.O.B. El conegut grup ecologista ha estrenat local a Capdepera. És en el carrer Fondo, número 18. La inauguració tengué lloc el dia 6 d'aquest mes amb la projecció de diapositives del fons marí del nostre litoral. El que ara falta és que el número de socis cresqui ben aviat, tal i com se mereix l'entusiasme dels promotors i la importància dels seus objectius.

FOCS No sols del G.O.B. sinó de tots els ciutadans esperam una ferma i decidida actitud davant l'allau d'incendis que darrerament han assolat el nostre terme municipal. Son Cuera, Cala Mesquida, Son Bessó, Es Puig Ceguer, Sa Cova Negra... Hom diria que els gabellins volem batre qualche rècord, trist rècord. A l'hora de tancar aquesta edició ens arriben noves de que ha estat descobert el possible responsable d'alguns d'aquests incendis. Tant de bo sigui així!

CARTELL Si un cor dibuixat en senyal d'amor davant qualsevol cosa imaginable, ens pareix una moda de discutible bon gust, la cosa s'agreuja si precedeix les paraules "Cala Guya" i baix una foto de la nostra platja. CALA AGULLA es mereix un tracte més digne. I a més, val 400 pessetes. A l'Oficina de Turisme el podeu comprar. Fatal!

NOSES Sovint ens hem queixat de les bicicletes que alguns comerciants fan servir per a evitar que es pugui aparcar davant ca seva. N'hi que ho fan de manera més descarada: cossiols monumentals, jardineres i altres artefactes damunt les aceres i enmig del carrer suposen noses i perills per als vianants. Suposam que això passa sense consentiment de l'Ajuntament, però també sense que paresqui que es fa qualche cosa per posar-hi remei.

FESTES Han passat les del Carme, amb la processó marítima com a acte culminant (afortunadament, enguany va fer molt bon temps i donava gust anar per la mar). Ara venen Sant Roc i Sant Bartomeu, amb Rocío Dúrcal, Magín, etc. etc. dins la línia habitual. Esperem, que com ha passat en el Carme, a les properes festes no ens banyi els paperins.

AVÍS IMPORTANT

Amb motiu de les vacances anuals de la impremta on s'edita "Cap Vermell", el pròxim mes d'agost no estarem amb els nostres lectors. Esperam que sabreu disculpar aquest bot i que podreu resistir un mes de tanta calor sense la nostra presència refrescant. El mes de setembre mirarem de fer un número extraordinari. Sou molt simpàtics. Gràcies.

Per què?

PER QUÈ no es convoca un concurs d'idees per a enderrocar el caramull de pedres de la Plaça dels Mariners i substituir-lo per quelcom menys esperpèntic?

PER QUÈ la política de fets consumats segueix tan vigent entre nosaltres?

PER QUÈ sovint ens sentim tan estranys a la nostra pròpia casa?

PER QUÈ continuem insistint?

DURANT EL MES DE JUNY...

Han nascut:

Josep Antoni Martínez Mercant
de Josep i Magdalena.
Manuel Infante Sureda
de Manuel i Mª Esperança.
Sonia Fernández Arquellada
de Manuel i Francisca.
Alicia Rodríguez Sánchez
de Rafael y Consuelo E.
Sandra Yaw Riutort
d'Alberto i Mariana.
Mercedes Benítez Muñoz
d'Antonio i Antonia.

S'han casat:

Julio de la Rosa Rozalén
amb Micaela Torrado Bayón.

Han mort:

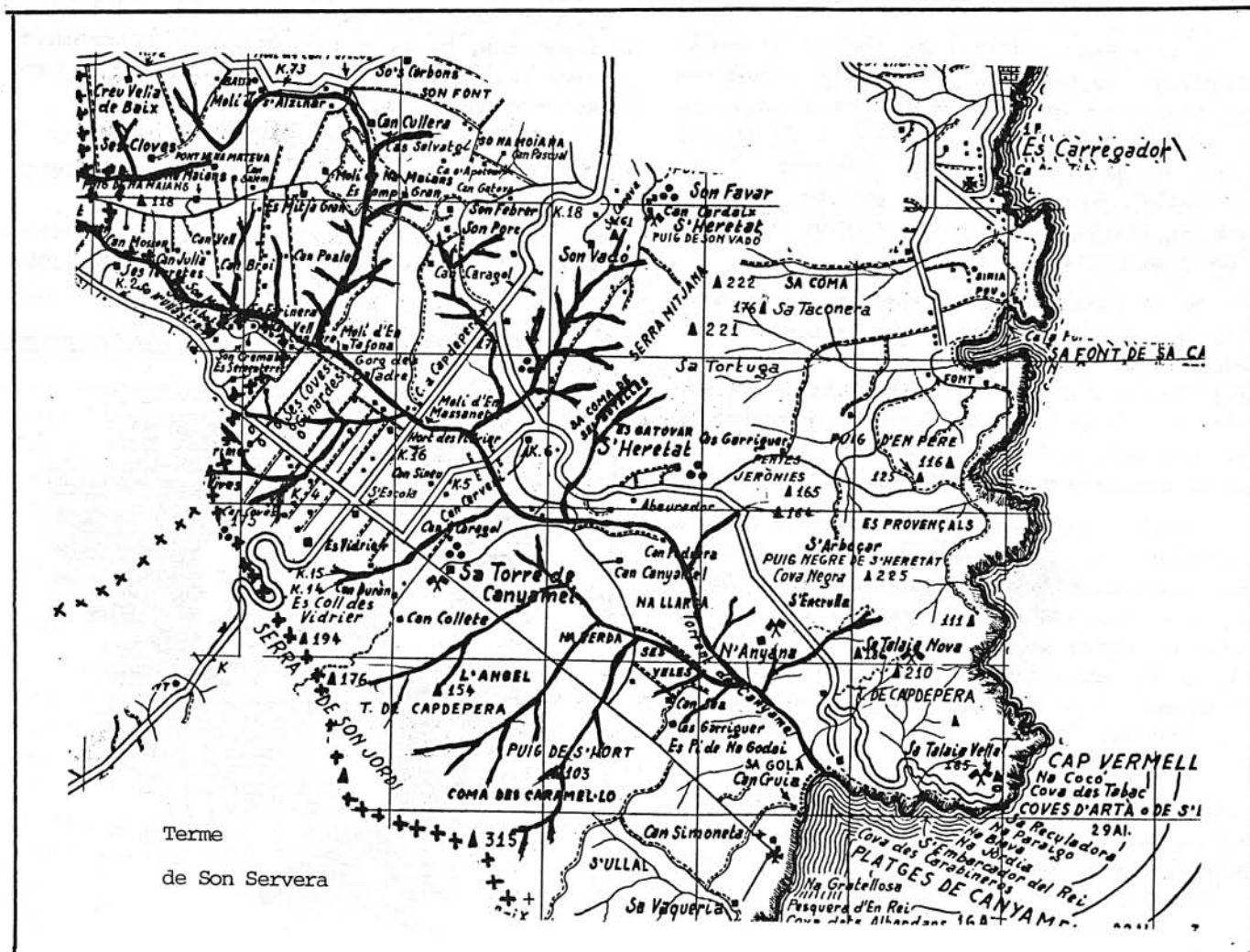
Maria Ibáñez Flaquer
Miquel Tous Andreu

VII. LA CONCA DEL TORRENT DE CANYAMEL

4.- ELS POUS

Anar per lliure, tafanejant, té els seus inconvenients; sovint te trobes amb gent desconfiada que et posa no poques traves. Així per exemple, per aconseguir la informació que considerava més imprescindible per aquest treball, vaig acudir a l'organisme públic que considerava més adequat i preparat, és a dir, a l'Institut Geològic i Miner. Però, no vaig aconseguir el que volia; els buròcrates argumentaven que darrera aquesta problemàtica hi havia molts d'interessos i que el meu treball els podia perjudicar, pert tant, me demanaren que cercàs un organisme o una institució que avalàs la meua feina.

Aleshores, revisant els expedients, trobava que en alguns cassos les dades no pareixien fiables, a altres eren incompletes, i fins i tot n'hi havia on no constaven aquests tipus de dades. L'explicació que me donaren era que d'aquestes dades no és un geòlec, un especialista, al responsable, sinó que és la mateixa empresa que fa les perforacions la que les facilita.

(passa a la pàgina següent)

La capacitat d'explotació d'un mantell frèatic no depèn tan sols de les possibilitats d'alimentar-lo sinó que, fonamentalment, depèn de la capacitat d'absorció de les roques, és a dir, de la seva permeabilitat i porositat.

Dins el terme de Capdepera, el subsòl de la vessant occidental de la conca del torrent de Canyamel és, en bona part, del període Triàsic (1); això és de la mateixa constitució que les muntanyes de Sa Costa i Sa Mesquida. Les dues zones se caracteritzen per un tipus de roca calissa poc permeable a la circulació de l'aigua.

El sòl d'aquesta vessant és prim de terra; per tot arreu surt la roca a no ésser dins el baix del torrent. El sòl s'ha format com a conseqüència de la meteorització (destrucció) de la roca calissa; se'l coneix com a terra rossa. Generalment és un sòl incomplet i poc fèril.

En aquesta zona, entre el sòl que es prim de terra i absorbeix poca aigua, i un subsòl poc permeable a l'escolament del líquid, els pous són prims d'aigua. En alguns cassos ni tan sols no s'ha demanat permís d'explotació.

A la vessant oriental del torrent se combinen millor els redols de terra rossa i les zones que s'ompliren amb les terres (sediments) que hi acaramullava l'acció del vent i de l'aigua durant el període quaternari (després de que emergissin). Aquests sediments permeten l'escolament de l'aigua i la seva retenció; són zones a tenir en compte.

En el subsòl hi ha diverses capes de materials. La pedra calissa se troba fins als 80 metres; després hi ha una capa d'argiles amb un gruix superior als 20 m; desconec la seva extensió. L'argila és un material gairebé impermeable; per dita raó, aquesta capa facilitaria que l'aigua se concentrés dins la calissa.

També hi ha zones en que la pedra es gravosa (dolomies) i, sorprenentment, arriba fins a una profunditat superior als 65 metres. Aquest tipus de material és molt apropiat per a emmagatzemar aigua; així i tot, si l'extracció de líquid és important i la font d'alimentació, en aquest cas el torrent, s'aixuga, el pou també pot secar-se.

La profunditat mitja dels pous està entre els 60 i 80 metres. Qualcun arriba fins als 130 metres, profunditat que, a efectes econòmics, no pareix gaire recomanable.

La conservació de l'aigua subterrània és molt important perquè es movilitza amb gran lentitud; a vegades, se necessiten anys perquè un pou recuperi el nivell. Dins les capes freàtiques les velocitats dels corrents d'aigua oscil·len entre unes poques desenes de metres fins a uns centenars de metres per any. A Segons quins llocs no cal arriscarse a aixugar el pou.

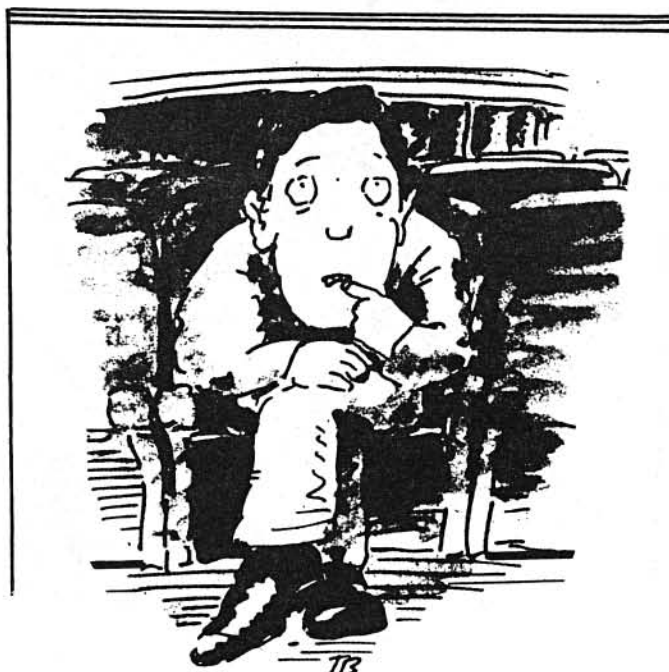
Avui en dia, l'obtenció d'aigua mitjançant pous és el sistema més econòmic, més rentable i per tant, el sistema més emprat. Els darrers quinze anys, entre el Puig de Na Mateva i Son Cabila, s'han fet, al menys, uns trenta pous; molts d'ells a prop del torrent, tot seguint el seu recorregut.

Consider que el nivell d'explotació de la part de conca capdeperina és bastant considerable i molt alt el ritme de noves perforacions.

Està clar que l'aigua del torrent que se va escolant és la principal font d'alimentació dels mantells freàtics d'aquesta part de conca, sobretot a la zona oriental on la roca és més permeable. Pens que si ho aprenem a cuidar el torrent com una font de recursos hidràulics importants, hi ha el risc de que la nostra excessiva dependència de l'aigua subterrània (prop del 80%) ens provoqui situacions difícils.

PEP TERRASSA

(1) Mapa de geologia de l'Atlas de les Illes Balears. Editat per Diàfora, S.A. l'any 1979; pàgina 18.

No està fet l'estiu, el nostre estiu illenc, el meu estiu particular i calarajader, per a la crònica transcendent i seriosa. A mi no me sortiria. No sabia jo, per motiu que hi hagués, donar una passada als "consecals" o posar verds als del "Patronato". L'estiu, el meu estiu, no és per aquestes coses. Sols els constants incendis que enguany es vénen produint en el nostre terme municipal em tenen trasbalsat i impedeixen que la pau s'apoderi totalment del meu esperit. La feina, ara, és cosa dels hotelers. Jo me reserv el dret, de primer de juliol a 30 de setembre, per a la becadeta després d'haver dinat, per a la llet freda de Ca'n Patilla, per a qualche bany de mar i per a la lectura a l'ombra d'un pi. I poca cosa més. Tot lo altra no és més que complir l'obligació i fer bona cara als que, sense entendre la filosofia de l'estiu, segueixen empenyant-me amb altres filosofies que gens m'intenressen i que fan referència a rendiments, producció, estructures econòmiques i altres herbes. Aquesta gent, prosaica i plena de duros, no en sap res de les festes del Carme o de Sant Bartomeu. No tenen temps per aquestes coses. Trob que a les festes les haurien de posar a partir del mes de novembre, i així hi podria assistir aquest personal que ara està tan enfeinat. Pentura. No és gent molt festosa aquesta.

Sobretot! Que cadascú ho faci com vulgui o com pugui. A mi que me deixin en pau i no m'empenyín.

Seguesc. He pogut constatar, com crec que ho ha fet tothom, la millora generalitzada en el nivell d'actuació de la Policia Municipal. Des de tornar una cartera plena de doblers als pocs minuts d'haver-se perduda, fins a trobar un nin de pocs anys enmig del riu humà del vespre del Carme, passant per la captura de més de dos buidabutxaques. I sense oblidar l'intent seriós de posar un poc d'ordre en el caos circulatori dels distints nuclis de població. Diuen, i jo ho crec, que de tot això en té bona part de culpa el cap de la Policia, Sr. Terrón. I com que me pilla en ple parèntesi estiuenc, ho don quasi tot per bo i me guard el que tenc que dir (també tenc que dir), per a després de la calor.

De les festes del Carme, que ja he anomenat, m'interessava particularment la taula rodona sobre "Treball social" a la que, efectivament, vaig assistir. Una cosa me va quedar molt clara de les que allà se varen dir i va ser el reconeixement dels convidats a la gran passa que ha donat el nostre Ajuntament per a dotar-se de professionals especialitzats, això és, un pedagog i un assistent social. No són molts els municipis que tenen resolts aquests aspectes i Capdepera pot presumir de ser capdavanter. Però això que

demostra la sensibilitat dels polítics davant alguns aspectes de la vida ciutadana que no són dels que donen vots, demostra també que la causa primera és que aquest és un municipi amb problemes socials que necessiten esser tractats per professionals. I això, després de tot, és trist. Hauré de reflexionar sobre aquest assumpte durant el que me queda d'estiu.

Un company de "Cap Vermell", potser més sensible que jo i que, a més, s'enfada també en l'estiu, anava mig empipat amb lo de la televisió alemanya que va venir a gravar un programa a Sa Font de Sa Cala. El meu amic etén perfectament que aquest programa servirà de promoció i no sé que més. Però també entén que és molt dolorós sentir-se un estrany en el propi poble. I això s'aconsegueix ben sovint. Ja pots anar tu a dir que nasqueres aquí i que aquestes contradiccions són ca teva i que quan eres un al·lotó ja anaves a nedar a aquestes platges. Pots dir el que vulguis, que tu, quasi sempre (durant l'estiu) ets l'estrany.

Continuant amb això de la televisió alemanya, m'han contat una anècdota que no he pogut comprovar i que, en conseqüència, jo deix escrita amb totes les reserves. Resulta que convidaren, no sé si els de la televisió o qui, a una agrupació de ball de bot per anar a ballar a Sa Font de Sa Cala. I cap allà que se n'anaren balladors i sonadors, convençuts que tota Alemanya podria veure lo bé que ho fan en matèria de mateixes i boleros. Però la primera sorpresa va venir quan va resultar que no havien de "sortir" per la tele i sols es tractava d'entretenir a la gent. I la segona sorpresa va ser la de comprovar que l'actuació havia de ser de franc. Com podeu creure, l'agrupació se'n tornà per allà on havia vengut. Jo, a vegades, trob que són molt pesseters els del ball de bot, per aquest pic me pareix que ho feren bé. Sí, bastant bé.

En Marce va fer de batle durant una setmana, en que en Joan Pascual estava de vacances. Sé que va fer es paper bé, resquillant la perfecció. Llàstima que sols fos una setmana, eh Marce?

Tots tenim gravada en el record la presentació pública de la Coral S'Alzinar, a l'església de Capdepera. Aquella fou una fita que marcà l'abans i el després del cant coral en el nostre poble. I aquella agradable sacsada de fa uns anys ha esdevingut, afortunadament, normal continuïtat, constant superació, desitjable consolidació. Era de justícia, doncs, que Cap Vermell dugués a les seves pàgines a la principal responsable d'aquesta formació de la que els gabellins podem sentir-nos ben orgullosos, la seva directora Elionor Gómez-Quintero.

¿COM VA LA CORAL, ELIONOR? ¿CONTINUA AMB BONA SALUT?

Mirau, la Coral, com tot, té alts i baixos. Actualment, pareix que, encara que siguem menys, la cosa marxa amb més regularitat i podem anar fent un camí amb més seguretat. Essent important, no és tant qüestió de número com de ganes de seguir endavant i fer feina.

ÉS A DIR, QUE JA SE POT CONSIDERA CONSOLIDADA...

Jo esper que no arribi a estar mai consolidada del tot, ja que això és lo que ens ajuda a superar-nos. No ens podem permetre de creure que ja ho tenim tot fet. Per anar endavant hem de ser incoformistes. Mentre creguem que la Coral encara no està consolidada del tot, la cosa anirà bé.

¿QUINS GRANS PROBLEMES SUPOSA EL MANTENIMENT D'UNA FORMACIÓ D'AQUEST TIPUS?

El principal problema és aconseguir que tothom assistesqui regularment als assajos. També necessitaríem una persona que ens ajudàs a perfeccionar la tècnica vocal, però aquesta ja és una qüestió de doblers de difícil solució. A nivell personal no en tenim de problemes, salvant els normals que existeixen en tot grup humà.

¿AMB QUINS CRITERIS SE PLANIFIQUES ELS ASSAJOS I ELS CONCERTS?

En primer lloc es tracta de cercar material, cosa que per ara no crea problemes. Les obres a interpretar que se proposen són triades per majoria. A vegades jo intent imposar el meu criteri, però ho faig perquè crec que una obra determinada s'adapta millor a les nostres característiques i possibilitats, o que, en definitiva ens surt millor.

De cara a les actuacions, entre tots triam les partitures que ens pareixen oportunes per a l'ocasió, procurant anar renovant el repertori.

¿PER QUÈ HI HA TANTA MOBILITAT ENTRE ELS CANTAIRES?

Perquè la gent se cansa de venir a assajar, sobretot tenguent en compte que les actuacions que feim al llarg de l'any no són massa i això motiva poc a la gent. A més, hi ha altres coses, altres activitats que, potser, omplen més. Pertànyer a un cor suposa participar d'una activitat feixuga per a la que es necessita vocació i dedicació.

¿NO HI HA BONES VEUS EN EL POBLE QUE NO FORMEN PART DE LA CORAL?

Nosaltres sempre hem demanat, des del principi, que tota la gent que volgués venir a cantar tengués les portes obertes. Lo que no hem fet ha estat convidar particularment, però pentura és una feina a fer entre tots i que se pot tenir en compte.

¿QUIN ÉS EL FUNCIONAMENT INTERN DE LA CORAL, AL MARGE DELS ASPECTES MUSICALS?

Actualment la Coral S'Alzinar es regeix per uns estatuts, exigència imprescindible si es vol pertànyer a la Federació de Corals de Mallorca. Fins que es nomeni la Junta Directiva definitiva, tenim una Gestora que presideix Bàrbara Femenies i de la que n'és Secretari en Vicenç Nadal. En els dits estatuts es recull tota la normativa de funcionament de la Coral, per bé que són pràcticament iguals que els de tots els altres cors de l'illa.

¿CREUS QUE LA CORAL FUNCIONA D'UNA MANERA DETERMINADA PER SER TU UNA DONA? ¿TENS PROBLEMES DE DISCIPLINA?

Pentura en faria falta un poc més de disciplina, pegar quatre crits de tant en tant, mantenir el principi d'autoritat... Però nosaltres ens ho hem plantejat a nivell de grup d'amics. Segur que més disciplina significaria llevar l'encant de passar una estona agradablement. En qualsevol cas, no crec que el funcionament de la coral vengui condicionat pel fet de ser jo una dona. Les qualitats o els defectes d'un director són independents de si es tracta d'un home o una dona.

¿QUINES COMPENSACIONS T'OFEREIX EL DIRIGIR LA CORAL S'ALZINAR?

Les compensacions són de tipus moral. En primer lloc, pel fet d'estar integrada dins

un magnífic grup de persones, veient com aquestes persones s'esforcen per assimilar lo que jo intent transmetre. Una altra compensació important ve donada després d'una actuació que ha sortit més o manco bé, una vegada haver passat els nervis propis de cada sortida i com a culminació de tot un treball anterior. Aquestes són les autèntiques compensacions.

¿I VAL LA PENA FER AQUESTA FEINADA PER A TAN POQUES ACTUACIONS?

Bé, tampoc hem d'exagerar, aquesta feina la feim perquè volem i ens agrada. Sols el fet d'aprendre una obra que ens agradi ja val la pena, i ningú pensa en les actuacions. Això sí, les hores que hi perdem no es veuen.

(passa a la pàgina següent)

(ve de la pàgina anterior)

¿CREUS QUE LA CORAL CONTRIBUEIX A MILLORAR LA CULTURA MUSICAL DEL POBLE?

Així tocaria ser, i si no la culpa és nostra, és que ho feim malament. És cert que nosaltres ens movem dins les limitacions pròpies d'un poble, sense poder seleccionar veus privilegiades o gent amb una gran formació musical, però així i tot jo estic molt contenta perquè els cantaires fan tot lo que poden i un poc més, tant els que saben música i fan més via, com els que no en saben i han de fer un doble esforç. Per tot això, crec que la coral representa, per petita que sigui, una aportació a la música de Capdepera.

A VEGADES S'HA DIT QUE LA CORAL ÉS OBRA TEVA I QUE SENSE TU NO PODRIA CONTINUAR, ¿COM HO VEUS TU A AIXÒ?

No, no, jo a dins la coral soc una pessa més, i qualsevol persona amb uns coneixements musicals adequats podria fer lo mateix que faig jo, sols que en tengués ganes, il·lusió, interès. Dins la mateixa coral n'hi ha d'altres que podrien substituir-me perfectament.

EN EL FONS, ¿TU PER QUÈ ASSUMEIXES AQUESTA TASCA?

Ja he dit abans que tots els que estam dins el cor és perquè volem, perquè ens agrada. És estimulante, t'ajuda a superar-te, a perfeccionar-te. A mi m'ha suposat haver d'assistir a cursets de tècnica vocal, de direcció, etc. És una activitat prou interessant, capaç de dur-te fins a l'entusiasme en molts de moments.

DINS EL PANORAMA DEL CANT CORAL DE MALLORCA, ¿A QUIN NIVELL ESTÀ S'ALZINAR?

No tan malament com a vegades pensam nosaltres mateixos, ni tan bé com voldríem. Sempre tenim la saludable tendència de mirar més amunt, a aquelles corals que han arribat gairebé a la perfecció. Nosaltres, amb aquelles limitacions que ja he dit, sempre aspiram a fer-ho millor, a superar-nos dia a dia.

AQUEST HA ESTAT EL PERFIL QUE ELIONOR GÓMEZ-QUINTERO ENS HA OFERT DEL SEU TREBALL AL FRONT DE LA CORAL S'ALZINAR. PENSAM, SINCERAMENT, QUE AQUEST ASPECTE DE LA MÚSICA DE CAPDEPERA GAUDEIX DE LA NECESSÀRIA ESTABILITAT I QUE EN PODEM TENIR, AFORTUNADAMENT, PER MOLTS D'ANYS. QUE AIXÍ SIGUI, SI CONVÉ.

L L O C S   D E   V E N D A :

- Els dos estancs de Capdepera.
- Llibreria L'Orient.
- Llibreria Cala Rajada.
- Llibreria L'Alborada.
- Llibreria Es Mollet.

ASSOCIACIÓ PREMSA FORANA
DE MALLORCA

cultura popular

GOVERN BALEAR

Conselleria d'Educació i Cultura

SA FESTA MAJOR (ES BALL)

Introducció.-

Quan parlem de festa sempre ens referim a qualche cosa especial dins l'any, dins les feines normal del camp o de la ciutat.

A Calvià dues de les tasques més importants, econòmicament parlant dels nostres camps han estat i encara són les del blat i les de les ametles.

Per Juny acabaven les feines del blat amb la batuda. I per juliol començaven a batre, a collir i a pellucar les ametles.

Entre les dues fortes tasques hi havia un descans de 2 setmanes a 1 mes de durada.

A part de les devocions religioses a cada sant particular de cada poble s'ha de tenir en compte, sobre tot, les necessitats econòmiques de cada comunitat. Per això no és d'extranyar que les festes patronals o festes majors de molts de pobles de Mallorca se localitzin entre Sant Joan i Sant Jaume (Sant Pere, Sant Cristòfol, El Carme) perquè els dies intermitjos són de relativa calma entre les dues tasques agràries abans anomenades. Aquest és el cas de Calvià.

En aquest article només faré referència a una sola part de la festa: El Ball.

La diversió màxima de la Festa Major ho constituïa Es Ball del dia de Sant Jaume.

Els organitzadors de les festes eren els 4 obrers, dirigits per l'Obrer Major, que donava les ordres per a començar la festa.

La gent, ben endiumenjada, anava acudint a Sa Plaça, després d'haver sopat i anaven ocupant les cadires que enrevoltaven el cadafal, per a gaudir de la vetlada comodament asseguts. Les cadires les duïen cadascu la seva. Els homes joves restaven drets defora del cercle o asseguts vore les seves enamorades. Els homes veis donaven una volta per la plaça, i s'en anaven a beure un gelat. I el cadafal... enrevoltat de garlandes de murta.

Les joves pubiles restaven a les seves cases en espera de esser les elegides per encetar el ball.

Llavonces començava s'Encantament dels balls. L'encarregat d'encantar era el Saig. S'encantava la primera dança. Era un honor per l'al.lota afavorida el ballar Sa Primera, així mateix com el ballar Sa darrera. Per tant els pares i els enamorats pujaven fort per aconseguir tenir l'honor de que la seva protegida fos la sortada.

Una vegada acabat l'encantament s'Obrer Major donava una canya verda, com senyal del dret adquirit, al que havia pujat més fort i donava les ordres perquè la colla de xeremies anàs a ca l'al.lota sortada a cercar-la. I sortien Ses Xeremies seguides de tot l'estol de jovenots. Quan arribaven a la casa cridaven a l'al.lota que tardava una mica en sortir de ca-seva com volguent demostrar que no esperava l'honor. I fins llavors havia estat impacientment darrera la finestra, desitjant-ho com res en el món.

Així l'al.lota amb tota la trecalada sortien cap a la plaça i anven fent sarau pel carrer.

Quan arribaven a plaça el pare o l'enamorat ja havien contractat els servicis d'un bon ballador perquè encetés el ball amb l'elegida i la fes quedar be. L'endemà tothom del poble en xerraria d'ella i per tant l'hi havia de sortir de lo millor. S'Obrer Major (o el Saig) donava l'ordre de començar als músics i començaven...

Després de Sa primera venia sa segona que era dedicada a la filla de qualche autoritat, normalment el batle.

I després Sa tercera, que també era encantada però no arribaven tan amunt com a Sa primera i a Sa darrera. També l'al.lota era menada a plaça amb xeremies i acompanyada de tots els joves fadrins.

Tot seguit començava el ball per a tothom. Cada ball era igualment encantat però no es pujava molt. El podien ballar fins a 3 parelles, que eren les que cabien damunt el cadafal, així es posaven d'acord 2 o 3 tres joves i pujaven fins guanyar el ball per a ells i les seves al.lotes. Els dobbers que havien acordat eran donats al Saig. I la música sonava. Ara un bolero, ara una jota, ara una mateixa, ara un copeo...

(passa a la pàgina següent)

Per a descansar S'obrer Major donava permís als músics per a poder refrescar-se, i ho feien beguent aiguardent o aigua fresca. I tot d'una el ball...

Fins que apuntava l'aurora i S'obrer Major decidia que arribava el moment d'encantar Sa Darrera.

La gent tornava posar gran atenció en l'encan-

tament i tornava passar lo mateix que amb Sa Primera. I per molt tard que fos l'al.lota sortada esperava amb impaciència darrera la finestra, encara que sempre fes un poc de comèdia de que dormia. Els ulls ben espolsats tenia! I amb aquesta Darrera dansa acabava el ball. Les xeremies o la música acompanyaven a l'al.lota a ca-seva com a darrer honor de la ballada.

Josep Rubio

CORRECCIÓ DE BARBARISMES

referents a: JOCS I ESPORTS

Barbarisme   Forma correcta

AJEDRES	escacs
AMATEUR	aficionat
BALONCESTO	bàsquet
BALONMANO	handbol
BOXEO	boxa
BRISCA	escambrí
CAMPEON	campió
DARDO	dard
DEPORT	esport
GIMNASIA	gimnàstica
JINETE	cavaller
VETERANO	veterà

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

QUINTA BAULA

Ai Joan, si n'Antònia se'n tem de que t'has colgat amb n'Aina! Et safalcarà de mala manera, ja ho veuràs. Ella, tu ja ho saps, té les ungles esmolades i el cervell enfarit. I ho sabrà, no ho dubtis, sempre està a l'aguait, vellant la voga subtil de les teves petjades. Sospita moltes de les dèries que portes amagades i, en assabentar-se'n, t'allisarà els grops. A la vostra societat conjugal, ella ha aportat els doblers, el negoci i el benestar i no es deixarà safalcar per la teva corpulència de mascle. Tu et casares amb ella per droperia ja m'entens, no? La feina no t'anava d'allò més bé i pensares que casant-te amb n'Antònia series un traginer que aniries de casa en casa demanant a la gent si havia acabat res. T'horroritzava el treball a la drassana de Na Ferredura, on el teu pare era el mestre d'aixa. Com estudiant fores un fracàs i el teu pare, mestre Miquel, cansat de fer sacrificis per dar-te una carrera, que a tu semblava no interessar-te gens ni mica, t'obligà a treballar amb ell. El teu cervell sempre ha teixit teranyines on encapsar-hi les tares i les becaes. Estareu mig promesos tu i na Miquela. Ella t'agradava, t'agradava ferm. Era bonica, na Miquela. La seva bellesa força provocativa, fresca com una camaroja, esvelta, de formes airoses, àgil, vincladissa com un jonc de torrent i polissona, molt polissona. I malintencionada. I, si vols dir-ho, sensual, d'una sensualitat exuberant. No l'associava la presència, sinó el tocateig consoladís de les mans. I la teva superbia excessiva de mascle se sentia satisfeta al sentir-te envejat pels altres homes, quan passaves amb na Miquela. Però un dia feres un pensament, per tu ben fet. Els pares de Miquela no tenien, com tu mateix on caure morts. Tu n'estaves més que fart de vinclar la còrpora devers l'empresa dels vaixells i pensares que allò seria el teu destí si et casaves amb na Miquela. I...

Era la nit de Sant Bartomeu. Festa major. Festa gran del poble. Els carrers semblaven anbigats amb rest de mata llenyisquera. Plens de farons. Olor a bova i a murta. A la Plaça des Sitjar la gent s'arramolinava. El subhastador obria la venda pública del primer ball. Escridassà per encoratjar al jovent, per animar-los, per exitar-los en la pugna. Tu ja la duies ben pensada. Feres recompte dels doblers i t'ho jugares tot. El subhastador t'adjudicà el primer ball, com a millor postor. Sonaren mamballetes. El ròdol del ball romania buit. La gent asseguda formava un cercle. En primera fila, les fadrines. Totes esperaven que el seu enamorat fos el guanyador. Hi hagué decepció al saber que eres tu,

perquè ja tenies na Miquela. Però no, no anares cap a ella. Va fer-se un silenci expectant. Tu, pausadament, amb un ample somriure, gairebé d' desafiant, aparentment serè, ferm, segur, creurares el ròdol. La teva desimboltura tenia un cert carisma atractiu i atordidor. La gent et mirava interrogant. Anares cap a n'Antònia. Ella abaixà el cap avergonyida. No esperava que ella fos l'elegida, de cap manera.

- Vols ballar amb mi?

Antònia no era alta i més bé grasseta. Tampoc era guapa. Tot els eu encant era un esguard viu i penetrant. Semblava afollar-te amb la mirada, els seus ulls negres tenien un somriure perpetu.

La resposta fou com un sospir inintel·ligible. Però l'esguard fou més eloqüent. Ballareu. La jota fou vitenca. La rondalla matisava els contrapunts i el cantador donava força expressió a la tonada. N'Antònia, vençuda la cohibició dels primers passos, ballà amb una vitalitat sorprenent, gairebé volava fen i desfent els revolts. Tu, alt i corpulent quedares eclipsat pel l'eclosió genial del seu ball.

Tota la nit ballares amb ella. Na Miquela tallava claus. I t'esperà, aquella nit, sota el parral de Ca'n Monjo, que era la dreuera que sempre prenies per anar-te'n a jeure. La fitares de lluny, retallada com un mal espant sobre la paret emblanquinada de la soll. Va amenaçar-te, aquella nit, amb dar-te mal bocí ho recordes, Joan?, si no tornaves amb ella. Tu, que ja havies decidit acabar amb ella, li donares a entendre que l'amor que li tenies havia perdut escalfor.

Però Miquela també havia fet els seus plans i dins ells no hi entrava el perdre't, per tant esgotaria tots els mitjans al seu abast. La lluita verbal fou acorada; fins i tot, ella intentà el manyuclament, però tu no et vinclares, i ella com a darrera cartuxada, t'amollà:

- Li diré a n'Antònia la teva afició a espolsar-te la calentura amb en toni des Molí.

- Això és un xantatge.

- Però és la veritat.

- Fou un joc d'al.lots que passà fa molt de temps.

- La cabra tira a la muntanya.

La deixares amb la paraula a la boca i t'escapolires per la dreuera, cap a ca teva. I cadellares bona estona sobre allò que havia passat feia un grapat d'anys. Però d'això ja en parlarem en una altra baula.

Et posares a festejar amb n'Antònia, encara que amb l'oposició del seu pare, l'amo Antoni Creu-Alta.

Era un burgès, l'amo Antoni. Tot el patrimoni heretat l'invertí en contraban, multiplicant-lo en pocs anys, aconseguint una notable fortuna. Quan se retirà de contrabandista comprà finques i posà una botiga de queviures i s'introduí en el negoci de la pauma. Se casà amb una pubila i tengueren la filla. I, ara, ve un mort de fam, tu Joan, un dropo femellut i aventurer, a viure esquena dreta i a robar-li la filla i els doblers. S'oposà al festeig des del principi. Davant l'entestament de n'Antònia de casar-se amb tu, l'amenaçà en desheretar-la. Però tu, filant com aconseguir el que volies, simulant una ardència amorosa que no senties, l'embaràçares.

El cacic hagué de claudicar davant un fet consumat. I vos casareu, no a missa primera com el teu pare, sinó en diumenge, a missa de dotze i amb tres oficients. Foren unes noces sonades, de pinyol vermell.

Però dins la fosca de la capella de la Puríssima fitares els ulls de na Miquela. Tenia quelcom d'amenaça aquella mirada, de malidença, de sortilegi malèfic. T'esgarri-fares sense sebre ben bé per què, i un calfred t'esborronà l'espina-da.

Després, al dar-te l'enhoranbona, amb veu dolça i, amb ample somriure, t'estrengué la mà i et digué: Això que està començant no s'acabarà.

I no s'acabà, millor dit, s'acabà abans d'hora. Al poc temps n'Antònia s'entristí. Perdé la gana, s'amagrí i li entrà la bavera. Bavava a totes hores. Cercaren metges, res. Més metges, més res. Tots perdien els papers, cap no sabia d'on podia venir aquella bavera.

Un dia, l'amo Antoni, d'un poble veí, va portar una curandera, madò Llesca. Va mirar la malalta, tancà els ulls, se persignà tres vegades, remugà una extranya oració que perlava de suc d'olives i de calàpets luxuriosos, va fer tres cercles amb un llum d'oli sobre el front de n'Antònia, invocà un déu cabrit d'una sola banya, amb oli del llum dibuixà un triangle sobre la panxa de la malalta i diagnosticà: A aquesta dona li han donat mal bocí. I li han donat amb versa de mascle.

I tu, Joan, tot horroritzat, sentires al sexe, ara dolorós i punyent, el manyuclament de na Miquela, aquella nit vora la paret emblanquinada de la soll, sota el parral de Ca'n Monjo.

ES XORIC DE SON XONA

Les nostres llegendes

LA BOIRA

Na Maria de Ca'n Colom i en Xesc de Ca'n Terrassa estaven enamorats. Era el seu un amor tendre però ferm, gairebé impossible per la rivalitat i animadversió que se tenien llurs famílies. Els pares no es podien ni veure. Tenien un plet, per una fita mal posada, que durava ja dues generacions. Semblava impossible la reconciliació. Els dos caps seguin l'entossudament dels avantpassats i cap dels dos volia donar el braç a tòrcer. D'amagat, els dos fills, na Maria i en Xesc, es prometien amor i fidelitat eterns. A vegades passaven dies sense poder parlar-se. Solament amb mirades dolces i entendridores, en silenci.

Els pares, caparruts com a peix de xerxa, se n'adonaren d'aquell amor i reaccionaren ràpidament amb amenaces i càstigs, però els fills es rebel·laren. No volien fer malbé la seva vida per una fita mal posada. Els càstigs s'enduriren i s'extremaren les precaucions. I tots aquells sofriments no feien més que enfortir aquell amor que creixia dins les adversitats i es feia, amb cada cop, més ferm.

Un dia, n Maria i en Xesc decidiren escapolir-se plegats i posseir-se plenament, a fi de soscavar la tossuderia dels pares. Davant un fet consumat es veurien obligats a un canvi d'actitud i permetre el normal desenvolupament d'aquell amor. S'aixoplugarien al sestador de Na Ferrera, que era lloc segur i agombolador.

Era aquell un dia en que la gent anava molt alçurada, com obsessionada en adreçar-ho tot. Tancar bé les finestres, reforçar els panys de les portes mitjançant puntals i suports de tota mena. El bestiar de llana i les cabres a la muntanya, els porcs a lloure dins la pleta, i les bèsties de càrrega ben tancades dins l'estable amb set forrellats. I tots els objectes de valor enterrats o avencats dins enfonsys i avencs. Eren temps d'inseguretats i calia posar esment en deixar-ho tot enllestí amb la màxima seguretat possible. El portanoves havia dit quel'horitzó, al sud de l'illa veïna, n'era ple de vaixells i de veles serraïnes. Si el vent els era favorable aquella nit, hi hauria rapinya i saqueig. Qualsevol malifeta era possible amb aquell avalot de gent eretge. Succeïa molt sovint. Una batuda,

dels pirates moros era un esdeveniment gairebé habitual dis les contrades llevantines de l'illa. Arribaven a qualsevol calanca arredossada i es dedicaven al lladrocini i al saqueig. Res hi havia segur, ni les persones s'escapaven d'ésser objecte de botí. A vegades hi havia lluites encarnissades per qualche possessió que, més o menys fortificada, repel·lia l'envestida, amb coratge i valentia. Els moros armaven sempre gran borrombori i cridòria.

Aquella nit, amb l'amenaça dels vaixells bàrbars, calia romandre tots dins el Castell. El recinte emmurallat era redós segur i un bon recer contra les armes de les pirates i, a més, la seva elevació era una bona talaia per a observar els moviments dels invasors, sobre tot per agaitar el moment de la fuga i deixar el Castell. Hi havia una Ordre Reial que disposava que tots els habitants d'aquelles contrades visquessin i pernoctassin dins el Castell. Però les cases eren petites i apinyades, com les cel·les d'una bresca, mancades de comoditats, poc ventilades i on hi surava a tota hora l'olor a reclus. Els gabellins no hi venien a bé d'instal·lar-s'hi. A les seves cases tenien més amplitud i més avantatges per al viure. De fet, es rebel·laren a mudar-s'hi de manera definitiva i solament s'hi receraven quan hi havia amenaces de moros a la costa.

Aquell horabaixa, amb un cel net de núvols i brut de vermellositats del sol ponent, mentre la gent pujava al Castell, carregada de queviures i altres pertinences, en Xesc i na Maria, dreçant per Ca'n Barraqueta, marxaven al sestador. Els pares, tement lo pitjor, els buscaren per tota la finca familiar, i amb l'angoixa de la frustrada recerca, temorencs per l'amenaça de les pirates, ambdues famílies decidiren pujar a pernoctar al Castell.

Amb les darreres clarors del dia, el vigies destriaren els vaixells pirates prop del faralló mentre els més avançats fondejaven a les aigües de Cala Gat. Dins la capelleta del Castell i surava un xep-a-xep de rosaris i de saltiris temorencs. Una munió de dones ajupides davant l'altar debanava parenostres i avemaries sense minva. Els endarrerits trompitxaven el pas amb la por encastada dins la mollera. Els vaixells crivellaven la fosca... Se tancaren les portes del Castell. Fora quedà l'obscuritat, l'amenaça, la soledat i el silenci.

Dins la solitud del sestador, agombolats sobre un jaç de palla fresca, colpits per l'ardència del seu amor, amb tota la tendresa de que eren capaços, amb la passió i la rebel·lia que els hi vessava per tot el cos, en Xesc i na Maria judicaven, amb llur possessió, el plet dels pares, posant una fita nova que enderrocàs tanques i

partions. Eren joves i els esclafia el desig de viure sense bregues ni plets. Mitjançant el sexe venjaven anys d'obstinació ombrívola i de podridura. S'adormiren, nuus sobre el jaç de palla, amantellats pel calf i el plaer dels seus cossos acabats d'estrenar.

I quan el dia es descloïa i una llum rosada i jove es filtrava per l'enteulat del sestador, els despertà un gran terrabastall. S'abraçaren emporuguits. Fora es mesclaven bramuls d'horror, esclafits d'armes, cridòries d'espant, esvalot i corredissa de gent atemorida en una barreja confusa, tèrbola, caòtica, anàrquica. Xesc i Maria estaven atordits, torbats per aquella amalgama de sorolls desconcertants, per aquell malaveig endimoniat que no arribaven a desllorigar.

En Xesc es revestí de coratge i, en pèl com anava, obrí la porta del sestador. Quedà atònit, esbalaït d'estupor. La visió era caòtica. Esborronava. Dotzenes de moros horroritzats corrien per la garriga, enfollits per quelcom desconegut i poderós que els empenyia cap avall, cap al mar. Saltaven com endimoniats sobre les roques i els matolls. Molts anaven nuus, deixant llurs robes enganxades pels esbarzers. Cridaven com encisats per un mal bocí i passaven vora en Xesc com un mal espant. Rera ells avançava, impertorbable i sense desmai, perseguint-los, un núvol blanquinós i espès, una mena de boira entremaliada i vigorosa, enfurismada, que s'engrandia a mesura que engolia terreny. A vegades sortien del núvol unes llengües boirosses i afilades com a fuets, que s'entortolligaven a les cames de les pirates, fent-les caure cridant com a posseïts. Tenia quelcom de bruixeria i de miracle, de sortilegi malèfic i de benedicció sobrenatural. Excitava i assossegava al mateix temps.

Prest la cridòria s'allunyà i el sestador quedà immers dins el núvol, com engolit per la boira miraculosa. En Xesc tancà la porta. S'abraçaren sense saber si ho feien emporuguits per aquella bavarada desconcertant i incomprensible o pel desig de posseir-se de nou. La boira es filtrava dins el sestador, l'omplia i es posava sobre la pell dels enamorats, com una aviciadura, estimulants-los a l'amor.

Diu la llegenda, transmesa de pares a fills durant segles, que fou una feta miraculosa, un ardit de la Verge de l'Esperança, per a allunyar els moros pirates per a sempre i així protegir al seu poble. Els pares d'en Xesc i de na Maria veren en el miracle de la boira un afany de la Verge per salvar l'amor dels seus fills, i feren promesa d'oblidar vells rancors i consentir les nocces dels enamorats.

I les nocces foren de pinyol vermell.

JOAN RAI

DEL MUNICIPI DE CAPDEPERA

La consecució de la Pau i la preservació de la vida incubeix a tots els individus. També a les institucions polítiques locals pertoca garantir la convivència pacífica i la seguretat dels ciutadans.

CONSIDERANT el greu procés de degradació del medi ambient i les conseqüències imprevisibles i incontrolables que l'energia nuclear comporta per a la vida en cas d'alliberament a l'espai obert de residus radioactius.

CONSIDERANT que de prest o de tard els residus radioactius son utilitzats per a la fabricació d'armament atòmic.

CONSIDERANT que el desenvolupament d'aquest tipus d'energia implica el seu control per part d'una minoria, deixant de banda els interessos i opinions de la majoria, podent posar en perill l'estabilitat democràtica.

CONSIDERANT que els organismes estatals se mostren incapaços de garantir la seguretat enfront d'accidents nuclears.

CONSIDERANT que la cardinal font de benestar material del nostre municipi és el turisme, indústria que necessita de la pau i la seguretat per a desenvolupar-se.

CONSIDERANT que cada dia són més les persones que recelen de l'energia nuclear.

EL CONSISTORI DE L'AJUNTAMENT DE CAPDEPERA
DECLARA EL TERME MUNICIPAL ZONA NO NUCLEAR.

I en conseqüència aprova les següents mesures:

1ª Prohibició de fabricar, instal·lar o depositar armes nuclears ni components de les mateixes en el terme municipal de Capdepera.

2ª Negar el dret de pas a qualsevol tipus d'armament atòmic.

3ª Senyalitzar convenientment les carreteres d'accés al terme municipal.

4ª Serà objectiu prioritari d'aquest Ajuntament fomentar la convivència i bons modals, col·laborant amb les escoles públiques de S'Alzinar i S'Auba a fi d'inculcar els valors de la Pau i la Llibertat als escolars.

5ª Cooperar i participar, en la mesura de les possibilitats municipals, en seminaris, debats, conferències, etc., sobre la Pau, desarmament, energies alternatives i protecció del medi ambient.

6ª Notificar el present acord a:

A.- Els pobles veïns d'Artà i Son Servera a fi que considerin la possibilitat d'aprovar un acord consemblant a aquest.

B.- El Parlament Balear i el Govern Autònom exigint garanties de que els nostres ports no són visitats per vaixells portadors d'armes atòmiques.

C.- El Govern de l'Estat per tal que consideri el present acord a l'hora de negociar assumptes militars amb potències estrangeres.

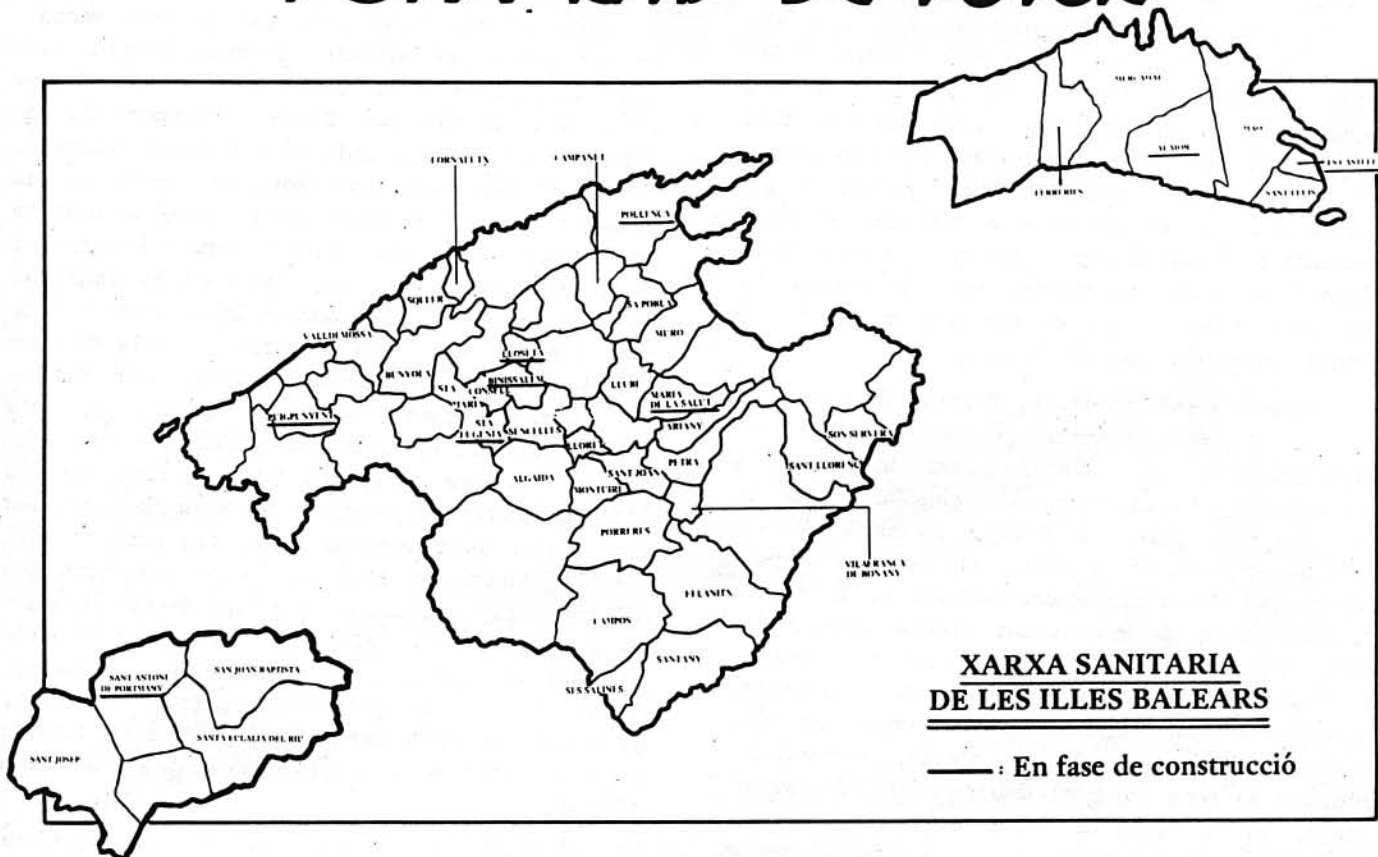
D.- Un Ajuntament de Alemanya Federal, per ser ciutadans d'aqueix Estat els que més sovint ens visiten, a fi d'induir-lo a aprovar una proposta anti-nuclear.

llucià sirer i fuster. juny 86. Utopia

"SANITAT BALEAR PER A TOT HOM"

FONAMENTS DE FUTUR

LA CONSELLERIA DE SANITAT I SEGURETAT SOCIAL DEL GOVERN BALEAR TE, COM A UN DELS OBJECTIUS FONAMENTALS DOTAR A TOTES LES LOCALITATS DE LES ILLES BALEARS, D'UN CENTRE SANITARI ADEQUAT A LES NECESSITATS DE CADA POBLE.

AQUESTA POLÍTICA DE DOTACIÓ DE CENTRES SANITARIS HA FET POSSIBLE QUE ACTUALMENT FUNCIONIN AMB UN RENDIMENT ÒPTIM 34 CENTRES, REPARTITS EN TOTES LES ILLES I QUE N'HI HAGI 14 A PUNT D'INCORPORAR-SE A LA XARXA SANITARIA. AIXO IMPLICA UNA COBERTURA SANITARIA DEL 60 %. EVIDENTMENT, EN-CARA QUEDA CAMÍ PER RECÓRRER. NO OBTANT, A HORES D'ARA HI HA 6 PROJECTES EN FASE DE REDACCIÓ I S'ESTAN ESTUDIANT LES PROXIMES INVERSIONS QUE AFECTARAN UN TOTAL DE 10 POBLES.

PERO, S'HA DE DIR QUE LES OBRES I L'EQUIPAMENT D'AQUESTS CENTRES SANITARIS NO HAURIA ESTAT POSSIBLE SENSE LA COL·LABORACIÓ DE TOTS I CADA UN DELS AJUNTAMENTS QUE S'ACOLLIREN AL PLA D'INVERSIONS DEL GOVERN BALEAR.

GOVERN BALEAR

Conselleria de Sanitat i Seguretat Social

Me costa, aquest mes, encetar la pàgina que dedicam als esports. Si hagués de comptar tot lo que ha arribat a les meves orelles, més pareixeria una crònica de successos. Farcideta de problemes arriba la Tercera Divisió. I encara bé que aquest problemes s'han manifestat al principi i potser el final sigui millor. De fet, pareix que la situació ha entrat en una fase de solució dels greus problemes que han sacsats l'Escolar durant aquest mes de juliol. I que consti que tot lo que vaig a dir serà a títol personal i no perquè cap de les parts interessades m'hagi facilitat informació de cap tipus. Lo que jo dic és lo que es diu pel poble, i qui vulgui rectificar que rectifiqui.

Comencem pel principi. Després dels primers moments de lògica alegria per l'ascens, la directiva del Club va començar a fer passes per a estructurar l'equip. Inclús algun "ex", com en Pep Gallego, pareixia decidit a donar una mà a fi de planificar de manera rigorosa la propera temporada, defugint improvisacions i, sobretot, triomfalismes. He manifestat altres vegades les meves reticències vers els actuals responsables de l'Escolar, no pel que fa a aspectes personals, naturalment, sinó com a tals directius que són. Tenc la impressió que alguns d'ells, independentment de la bona voluntat que se'ls ha de pressuposar, no en tenen ni idea. I que me perdonin, que ja sé que és fotut que un que fa una feina d'aquest tipus, sense més compensació que la satisfacció personal de lluitar per allò en que un creu, damunt hagi d'aguantar crítiques com la meua. Què voleu? En molts d'aspectes pareix que fessin les coses amb els peus i han sembrat tants de vents com per a recollir totes les tempestats del món. I és així que era previsible que ni tan sols la presència d'un home del carisma d'en Pep Gallego fos suficient per a neutralitzar les conseqüències d'una gestió que, al llarg de tota una temporada, ha constituït un excel·lent brou de cultiu per a conrear moltes frustracions a despit de l'ascens.

I heus aquí que, en un clima que li era del tot propici, el rum-rum, primer, i la més tangible realitat després, ens retornassin a aquesta terra. I a aquesta terra hi havia cinc jugadors que s'havien "plantat" i pareixien disposats, fins i tot, a deixar la pràctica del futbol. La cosa era greu, i més encara perquè els cinc jugadors eren de la "casa", de la "cantera", de l'Escolar de tota la vida. Ells eren, i són, Roig, Serra, Riutort, Aurelio i Fernández. Un

autèntic desastre. Sí, un autèntic desastre. ¿Com era possible que s'hagués arribat a aquest punt?

De la mateixa manera que tenc molt que dir de la Directiva, també pens que, aquesta vegada, es pot posar en entredit l'actuació dels cinc jugadors anomenats. Una actuació escalfada, segons s'ha dit, inclús per algun ex-responsable de l'Escolar, no se sap molt bé amb quina intenció. Una situació, definitivament, de força en la que, no ja la directiva actual, sinó la mateixa institució, el Club, quedava entre l'espasa i la paret. Podria jo, ara, caure en la temptació de fer argumentacions demagògiques respecte de que si quan jugava amb l'Escolar m'havia de comprar les botes i rentar-me la roba. Però no, no és aquest el tema. El bessó, segons jo, està en la justícia o no de les reivindicacions d'aquests jugadors i en si se produïren després d'haver arribat ja un acord que després no serien respectats. Tenc versions distintes però no vull fer l'anguila, és així que estic convençut que amb una altra directiva, els cinc de la discòrdia no haurien actuat així, la qual cosa vendria a voler dir que la sea postura era, al menys, discutible. I me pareix discutible, sobretot, el fet de no haver donat la impressió de lluitar a favor d'interessos propis sinó contra interessos d'altri.

Sé que lo que estic diguent no agradarà gaire ni a directius ni a jugadors. M'és igual. Insistesc. La Directiva ha comès moltes equivocacions. Els jugadors, els cinc jugadors en qüestió, han plantejat una situació límit, sabent que l'Escolar no es podia permetre el luxe de prescindir dels seus servicis. Ambdues parts han donat un trist espectacle. D'això, no ho oblidem, n'han sortit perjudicades altres persones, i no me referesc, concretament, a perjudicis econòmics. Ara, una vegada haver arribat a un "acord", s'han posat punts a la ferida que, de totes maneres, necessitarà temps per curar del tot.

Mentrestant, Ferrer, procedent de l'Artà, Morey, del Petra, Garcias, del Santany, i Esteban, de l'Esporles, són les incorporacions conegudes de cara a aquesta Tercera Divisió, una categoria que necessita de tots els esforços i enteniments per a ser disputada amb un mínim de dignitat. En Pep Fuster creu que hi ha equip, que es pot fer bon paper. És hora, doncs, d'oblidar batalles passades i disposar-nos a guanyar la guerra. La guerra deportiva, naturalment.